

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN ASETUS ALLIN METSÄSTYKSEN KIELTÄMISESTÄ METSÄSTYSVUOSINA 2018–2021

Pääasiallinen sisältö

Alli (*Clangula Hyemalis*) on Itämeren runsaslukuisin merisorsa, joka on nykytiedon valossa taantunut voimakkaasti. Alli on kansainvälisesti luokiteltu vaarantuneeksi voimakkaan taantumisen vuoksi. Kansallisesti alli on luokiteltu silmälläpidettäväksi. Itämerellä ja Suomen merialueella talvehtivan allikannan suojelemiseksi maa- ja metsätalousministeriön asetuksella kielletäisiin allin metsästys kokonaan sisämaassa ja merialueella metsästäystä rajoitettaisiin metsästäjäkohtaisella saaliskiintiöllä kolmen vuoden määräajaksi.

Maa- ja metsätalousministeriön tavoitteena on tämän asetuksen avulla varmistaa, että allikantaa ei vaaranneta ja metsästyksen sääätely noudattaa kestävästä käytöstä periaatetta, ottaen huomioon allin Länsi-Siperian ja Pohjois-Euroopan populaation voimakas väheneminen.

Alli kuuluu Afrikan ja Euraasian muuttavien vesilintujen suojelusta tehdyn sopimuksen (SopS 9/2000), jäljempänä AEWA-sopimus, piiriin. Tällä hetkellä alli on luokiteltu AEWA-sopimuksen liitteen 3 toimintasuunnitelman taulukossa sarakkeen A kategoriaan 1b, joka tarkoittaa, että allin metsästys tulisi kieltää. EU on asettanut luokittelulle varauman, mutta komissio siitä huolimatta suosittaa jäsenmaita noudattamaan AEWA:n luokitusta. Maa- ja metsätalousministeriön tavoitteena on lisätä kansainvälistä yhteistyötä allin kansainvälisen hoitosuunnitelman toimenpiteiden toteuttamiseksi. Samalla maa- ja metsätalousministeriön asetuksella rajoitettaisiin allin metsästäystä merkittävästi, jotta metsästys ei vaikuttaisi merkittävästi kantaa vähentävästi, kunnes metsästyksen kestävyys voidaan varmistaa kansainvälisen sopimuksen puitteissa.

Maa- ja metsätalousministeriön tavoitteena on, että alli siirtyisi AEWA-sopimuksen suojeluluokituksessa lajiksi, jonka metsästys voitaisiin sallia kansainvälinen hoitosuunnitelman puitteissa, joka toteuttaisi sopeutuvan metsästyksen sääätelyn periaatteita (engl. *adaptive harvest management, AHM*), kuten metsähänhen kohdalla on toimittu.

Allin metsästys esitetään kiellettäväksi metsästyslain (615/1993) 38 §:n mukaisella asetuksella 3 vuodeksi (1.8.2018-31.7.2021) kokonaan sisämaassa. Merialueella ja mereen rajoittuvilla saarilla ja luodoilla metsästyksen asetettaisiin metsästäjäkohtainen saaliskiintiö enintään viisi (5) allia vuorokaudessa.

1 Nykytila

Allikannan tila ja lajin metsästys

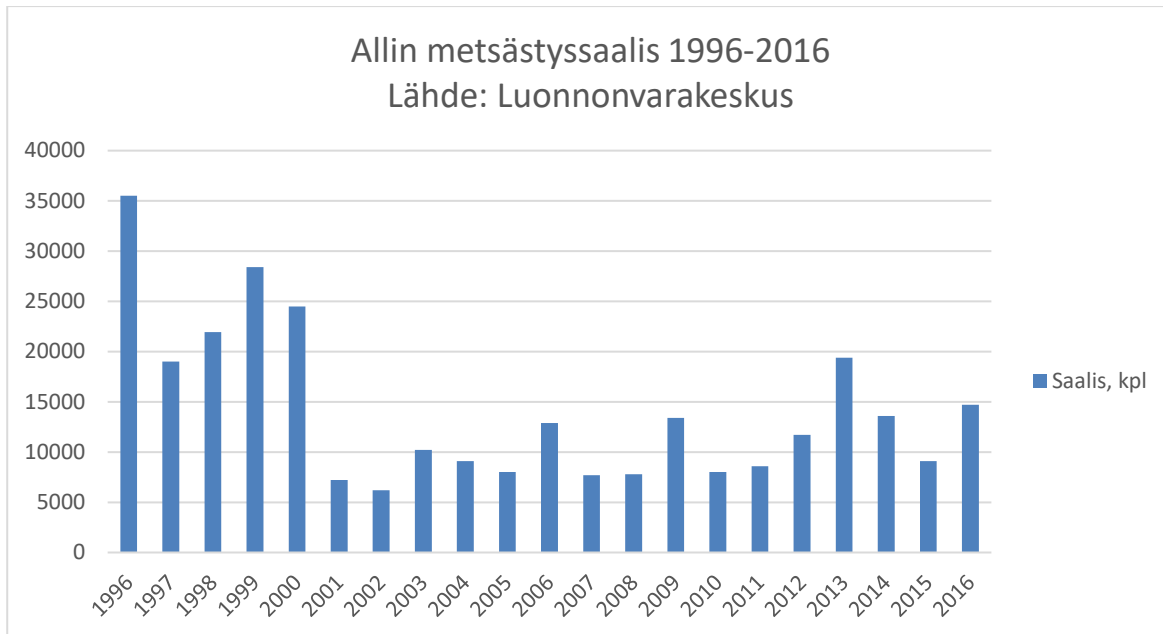
Alli on Itämeren runsaslukuisin merisorsa, joka nykytiedon valossa on taantunut voimakkaasti. Läntisen Siperian ja Pohjois-Euroopan lisääntyvän kannan arvioidaan olevan 1 600 000 yksilöä¹. Osa laskennoissa havaitusta taantumasta saattaa selittyä muuttuneilla talvehtimis- ja levähdysalueilla. Alli on maailmanlaajuisesti luokiteltu vaarantuneeksi voimakkaan taantumisen vuoksi, sillä kannan on arvioitu vähentyneen 30-49 % 27 vuoden (kolmen sukupolven) aikana². Vielä vuonna 1996 ilmestyneessä arvioissa Länsi-Siperian ja Pohjois-

¹ Draft 7th Edition of the Conservation Status Report (CSR7) of AEWA. http://www.unep-aewa.org/sites/default/files/document/aewa_stc13_14_csr7_including_annexes.pdf

² BirdLife International. 2015. *Clangula hyemalis*. The IUCN Red List of Threatened Species 2015: e.T22680427A59972589. Haettu 7.6.2018. <http://www.iucnredlist.org/details/22680427/1>

Euroopan populaation arvioitiin olleen vähintään 4 600 000 allia³. Kansallisesti sen uhanalaisuusluokka silmäläpidettävä⁴.

Suomessa laji on lähinnä läpimuuttava laji. Suomen lisääntyväksi kannaksi on arvioitu 3 000–4 000 lisääntyvää yksilöä⁵. Suomessa talvehtivan kannan kooksi arvioidaan 20 000 yksilöä ja se on ollut kasvussa vuodesta 2010 lähtien.



Suomessa tapahtuva metsästys kohdistuu todennäköisesti valtaosin Venäjän pohjoisosissa pesivään ja Suomen läpi talvehtimisalueille Itämeren eteläosiin muuttavaan kantaan. Vuosina 2010–2016 metsästyssaalis on ollut vaihdellut Luonnonvarakeskuksen saalistilaston mukaan välillä 8 000–19 400, ollen keskimäärin n. 12 200 yksilöä⁶. Saalistiedustelun pienestä otoksesta johtuen vuotuinen vaihtelu saalismäärän arvioissa on suurta, esimerkiksi vuonna 2013 allisaaliin arvioitiin olevan 19 400 yksilöä ± 13 500 yksilöä 95 %:n luottamusvälillä. Allin metsästykselle tyypillistä on muihin metsästettäviin vesilintulajeihin verrattuna erityisen suuret metsästäjäkohtaiset saaliit. Luonnonvarakeskuksen saalistilaston mukaan vuonna 2013 allisaalista saanut metsästäjä sai saaliiksi keskimäärin 11,3 allia (vrt. haahkalla 3,4 ja sinisorsalla 5,8 saaliiksi saatua lintua/metsästäjä)⁷.

Kokonaisverotus suhteessa kannan kokoon on alle 1% talvikannasta. Metsästys ei ole päätekijä, joka on taantumien taustalla, mutta kuitenkin osa kokonaiskuolleisuutta. Suomen Riistakeskuksen tietojen mukaan vuonna 2016 2 % allisaaliista saatiin syyskuussa, 62 % lokakuussa, 34 % marraskuussa ja 2 % joulukuussa (n=401).

³ Scott, D.A. & Rose, P.M. (1996). Atlas of Anatidae Populations in Africa and Western Eurasia. Wetlands International Publication No. 41, Wetlands International, Wageningen, The Netherlands.

⁴ Tiainen, J., Mikkola-Roos, M., Below, A., Jukarainen, A., Lehtikoinen, A., Lehtiniemi, T., Pessa, J., Rajasärkkä, A., Rintala, J., Sirkiä, P. & Valkama, J. 2016: Suomen lintujen uhanalaisuus 2015 – The 2015 Red List of Finnish Bird Species. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. 49 s. https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/159435/Suomen_lintujen_uhanalaisuus_2015.pdf?sequence=1

⁵ Tiainen, J., Mikkola-Roos, M., Below, A., Jukarainen, A., Lehtikoinen, A., Lehtiniemi, T., Pessa, J., Rajasärkkä, A., Rintala, J., Sirkiä, P. & Valkama, J. 2016: Suomen lintujen uhanalaisuus 2015 – The 2015 Red List of Finnish Bird Species. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. 49 s. https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/159435/Suomen_lintujen_uhanalaisuus_2015.pdf?sequence=1.

⁶ Luonnonvarakeskus, metsästystilasto: <http://stat.luke.fi/metsastys>

⁷ Metsästys 2013. Riista- ja kalatalous – Tilastoja 6/2014. Suomen virallinen tilasto – Maa-, metsä- ja kalatalous. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos. 36 s. https://jukuri.luke.fi/bitstream/handle/10024/519912/rkt2014_6.pdf?sequence=1

Vuonna 2017 jakauma oli seuraava: syyskuu 3 %, lokakuu 91 %, marraskuu 7 % ja joulukuu 0 % (n=543). Vuosien 2016-2017 yhdistetyssä aineistossa allisaaliista noin 65 % ammuttiin merialueilta (pääosin Suomenlahdelta) ja noin 35 % sisämaasta.

Euroopassa allisaalis on nykyään suuruusluokkaa 15 000 yksilöä, joka ammutaan valtaosin Suomesta. Toinen merkittävä maa Tanska, missä saalis keskimäärin n. 1500 yksilöä. Tanskan metsästyssäädöksiä on tarkistettu ja seuraavat 3 vuotta on sallittu ainoastaan koirasallien metsästys. Tanska analysoi tilannetta tarkemmin ja tarvittaessa metsästys keskeytetään 3 vuoden kuluttua, kun metsästyssäädöksiä muutetaan seuraavan kerran. Venäjän saalismäärät eivät nykykäsitteiden mukaan ole kovin merkittäviä. Suuri osa muuttoreitin maista on keskeyttänyt allin metsästyksen.

Metsästyslaki ja sen nojalla annetut säädökset

Metsästyslain (615/1993) 20 §:n 1 momentin mukaan metsästystä on harjoitettava kestävän käytön periaatteiden mukaisesti ja siten, että riistaeläinkannat eivät vaarannu, luontoa ei tarpeettomasti vahingoiteta, riistakantaa ei vaaranneta eikä eläimille tuoteta tarpeetonta kärsimystä. Metsästyslain järjestelmässä riistaeläinlajien metsästämistä rajoitetaan ensisijaisesti metsästyslain 37 §:n nojalla valtioneuvoston asetuksella säädetyllä vuosittaisella yleisellä rauhoitusajalla. Metsästysasetuksen (666/1993) 24 §:n 1 momentin 16 kohdassa on säädetty allin yleinen rauhoitusajaksi 1.1.–20.8. kello 12.00 saakka. Lisäksi metsästyslain 38 §:ssä on säädetty maa- ja metsätalousministeriölle toimivalta kieltää tai rajoittaa metsästys tilapäisesti enintään kolmen vuoden määräajaksi maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

Metsästyslain 38 § on muutettu 1.8.2017 voimaan tulevalla lailla (504/2017). Sen mukaan, jos riistaeläinlajin kanta heikkenee pysyvästi tai tilapäisesti lajin esiintymisalueella tai osalla esiintymisaluetta, voidaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella kyseisen riistaeläinlajin metsästystä rajoittaa tai se voidaan kieltää kokonaan. Riistaeläinlajin metsästystä voidaan rajoittaa tai se voidaan kieltää myös, jos tavoiteltava riistaeläinlajin leviäminen tai metsästyksen tarkoituksenmukainen järjestäminen sitä edellyttää. Metsästyksen rajoittaminen voi tarkoittaa myös velvoitetta merkitä saalis tunnistemerkillä. Rajoitus tai kieltä voi olla voimassa korkeintaan kolme vuotta. Jos riistaeläinlajin kanta voimistuu elinvoimaiseksi, rajoitus tai kieltä tulee kumota ennen määrääjän päättämistä. Rajoitus tai kieltä voi olla: 1) alueellinen; 2) ajallinen; 3) saaliseläimen sukupuolta koskeva; 4) metsästäjäkohtainen saalisikiintiö; tai 5) pyyntivälinettä tai pyyntimenetelmää koskeva. Rajoituksesta, kiellosta tai tunnistemerkistä säädetään tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Maa- ja metsätalousministeriön on kuultava ennen asetuksen antamista niitä riistanhoitoyhdistyksiä, joiden toiminta-alueella rajoitus tai kieltä koskee.

Kysymyksessä on siten erityisesti vuosittaisten kannanvaihteluiden perusteella tapahtuvan tilapäisen metsästyksen säätelyn mahdollistamiseksi säädetty toimivalta, jota korostaa toisaalta velvoite kumota kieltä tai rajoitus ennen määrääjän päättämistä, jos riistaeläinkanta voimistuu elinvoimaiseksi. Kysymyksessä ei siis ole mihinkään tiettyyn uhanalaisuusarviointiin sidottu toimivalta, vaan riistakantojen vuotuisen vaihtelun seurannan perusteella sovellettu toimivalta. Tältä osin aiempaa käytäntöä ei ole ollut tarkoitus muuttaa metsästyslain muuttamisen yhteydessä. Käytännössä alueelliset rajaukset tulee toteuttaa selkeästi siten, ettei niiden alueellisesta ulottuvuudesta synny epäselvyyttä.

Saalistilastoinnin tarkentamiseksi metsästysasetuksen 5 a § (392/2018) on muutettu siten, että jatkossa saaliiksi saadusta allista olisi tehtävä saalisilmoitus Suomen riistakeskukselle. Asetuksen muutos tulee voimaan 1.8.2020 alkaen.

EU:n lintudirektiivi

Allin metsästystä säätelee myös Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/147/EY luonnonvaraisten lintujen suojelusta, jäljempänä *lintudirektiivi*. Allin kuuluu lintudirektiivin 1 artiklassa tarkoitettuihin lajeihin ja liitteen II B-osan lajeihin. Lintudirektiivin 2 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet 1 artiklassa tarkoitettujen lintulajien kantojen ylläpitämiseksi sellaisella tasolla, joka vastaa erityisesti ekologisia, tieteellisiä ja sivistyksellisiä vaatimuksia ottaen huomioon taloudelliset ja virkistykseen

liittyvät vaatimukset, taikka näiden kantojen mukauttamiseksi tähän tasoon. Lintudirektiivin 7 artiklan mukaan liitteessä II lueteltujen lajien kantojen koon, maantieteellisen levinneisyyden ja lisääntymisnopeuden takia koko yhteisössä niitä voidaan metsästä kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Liitteessä II olevassa B-osassa lueteltuja lajeja saa metsästä niissä jäsenvaltioissa, jotka liitteessä on erikseen mainittu: Suomi, Ruotsi, Viro, Latvia, Tanska, Irlanti, Ranska sekä Iso-Britannia ja Pohjois-Irlanti. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että lajien metsästys ei vaaranna suojelutoimenpiteitä niiden levinneisyysalueella. Edelleen 7 artiklan mukaan jäsenvaltion on varmistettava, että metsästys harjoitettuna voimassa olevien kansallisten toimenpiteiden mukaisesti vastaa kyseisten lintulajien järkevän hyödyntämisen ja ekologisesti tasapainoisen sääntelyn periaatteita ja että tämä käytäntö näiden lajien ja etenkin muuttavien lajien kantojen osalta on sopusoinnussa 2 artiklasta seuraavien toimenpiteiden kanssa.

Afrikan ja Euraasian muuttavien vesilintujen suojelusta tehty sopimus

Alli kuuluu Afrikan ja Euraasian muuttavien vesilintujen suojelusta tehdyn sopimuksen (SopS 9/2000) piiriin. Vuonna 2015 AEWA-sopimuksen osapuolikokouksessa 9.-14.11.2015 (MOP 6) allin suojeluluokitusta muutettiin AEWA-sopimuksen liitteen 3 toimintasuunnitelman taulukossa sarakkeen A kategoriaan 1b, koska se on luokiteltu maailmanlaajuisesti uhanalaiseksi (vaarantunut) voimakkaan vähenemisen vuoksi. Kyseinen suojeluluokitus (A1b) tarkoittaa, että allin metsästys on kiellettyä. EU on asettanut luokittelulle varauman, mutta komissio siitä huolimatta suosittaa jäsenmaita noudattamaan AEWA:n luokitusta⁸.

Suomen kanta oli tuolloin (E-kirje 59/2015 vp)⁹, että Suomi ei kannattanut ehdotettua muutosta allin luokitukseen, koska katsottiin, ettei se ollut tuossa tilanteessa ajankohtainen. Osapuolikokouksessa oli tarkoitus hyväksyä allin kansainvälinen hoitosuunnitelma, jonka nopealla toimeenpanolla voidaan Suomen näkemyksen mukaan saada välittömästi aikaan näkyviä tuloksia. Esimerkiksi pilssiöljypäästöjen ratkaiseva vähentyminen ja sivusaaliskuolleisuuden hallinta vaikuttavat heti Itämeren alueella talvehtivien allien kuolleisuuden vähentymiseen. Suomen metsästyslainsäädäntö antaa mahdollisuuden toteuttaa adaptiivista metsästyksen säätelyä. Adaptiivisella metsästyksen säätelyllä tarkoitetaan metsästyksen soveltamista metsästettävän lajin kannan vaihteluihin. Osapuolikokouksen hyväksyttävänä oleva kansainvälinen hoitosuunnitelma pitää Suomen näkemyksen mukaan sisällään tarvittavan adaptiivisen metsästyssäätelyn kehittämisen. Suomi katsoi, että allin luokituksen muutos voidaan tarvittaessa ottaa esiin seuraavassa osapuolikokouksessa (MOP 7), jota ennen kansainvälisen hoitosuunnitelman toimeenpanon vaikutuksia voidaan jo arvioida. Tällöin voidaan tilanteesta riippuen harkita allin siirtämistä metsästettävistä lajeista lajeihin, joiden metsästys olisi kiellettyä tai pitää allin luokitus ennallaan. Mikäli Suomen ehdotusta ei hyväksytä, Suomi voi sitoutua allin metsästyksen määräaikaiseen kieltämiseen (moratorio), mikäli se lisäksi katsotaan kansainvälisen hoitosuunnitelman toimeenpanon yhteydessä tarpeelliseksi toimenpiteeksi.

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta yhtyi asiassa valtioneuvoston kantaan korostaen sitä, että myös muita allikannan muutoksiin vaikuttavia tekijöitä kuin metsästysvaikutuksia tulee selvittää. Eduskunnan ympäristövaliokunta kannatti valtioneuvoston kannan mukaisesti allin kansainvälisten hoitosuunnitelmien hyväksymistä osapuolikokouksessa. Ympäristövaliokunta toteaa, että Itämeren allikanta on taantunut, ja kansainvälinen luonnonsuojeluliitto IUCN on määritellyt allin maailmanlaajuisesti vaarantuneeksi lajiksi. Valiokunta pitää erittäin tärkeänä allin hoitosuunnitelman hyväksymistä sekä sen vaikuttavaa, kattavaa ja nopeaa täytäntöönpanoa Itämerellä. Valiokunta korostaa myös sitä, että mikäli allikanta ei toimista huolimatta käänny kasvuun, tulee muita kuin metsästyksen kieltämistä koskevia hoitotoimenpiteitä pyrkiä ensisijaisesti tehostamaan edelleen.

⁸ EU:n komission kirje 18.1.2016 Ref. Ares(2016)242718 Note to the members of The ORNIS Committee

⁹ Valtioneuvoston selvitys: Afrikan ja Euraasian muuttavien vesilintujen suojelemisesta tehdyn sopimuksen (AEWA) muuttaminen. E 59/2015 vp. https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Kasittelytiedot/Valtiopaivaasia/Sivut/E_59+2015.aspx

Kansainvälisen sopimuksen kokous (MOP 6) päätti kuitenkin muuttaa suojeluluokitusta vastoin Suomen kantaa. Samassa kokouksessa hyväksyttiin kuitenkin AEWA:n allin kansainvälinen hoitosuunnitelma¹⁰, joka mahdollistaisi sopeutuvan metsästyksen säätelyn ja rajoitetun metsästyksen, jolla varmistetaan metsästyksen mitoittamisen kestäväälle tasolle.

Allin kansainvälisen hoitosuunnitelman pitkän aikavälin tavoitteena on elvyttää allikanta suotuisalle suojelun tasolle ja pois IUCN:n uhanalaisten lajien listalta. Sen vuoksi suunnitelman tarkoituksena on vähentää merkittävästi suoraa ihmisen aiheuttamaan kuolleisuutta ja saada parempi käsitys vähenemisen aiheuttavista tekijöistä vuoteen 2025 mennessä. Tavoitteina on siksi parantaa populaation säilyvyyttä ja täyttää tiedoissa olevia puutteita. Säilyvyyden parantamiseksi keskeisiä tavoitteita ovat: laivaliikenteen vaikutusten - erityisesti öljyvahinkojen ja häirinnän - vähentäminen; kalastuksen sivusaaliskuolleisuuden merkittävä vähentäminen sekä metsästyksen, mikäli sitä jatketaan, määrän mitoittaminen kestäväälle tasolle.

Hoitosuunnitelman metsästystä koskevien toimenpiteiden avulla metsästysverotus säädettäisiin kestäväälle tasolle koko muuttoreitin valtioiden yhteistyössä. Toimenpiteinä on 1) metsästysmäärien kestävyttä arvioidaan asiantuntijoiden toimesta ja kansainvälinen työryhmä tekee tarvittaessa suosituksia, mikäli nykyiset metsästyskäytännöt katsotaan kestävämmäksi; 2) arvioidaan koiraisiin kohdennetun valikoivan metsästyksen hyötyä, ja edistettäisiin sitä, mikäli se olisi kestävä ja käytännössä mahdollista; 3) tiedotetaan metsästäjille allin vakavasta taantumasta ja tarpeesta rajoittaa allin metsästystä. Toimenpiteiden toteutumista arvioidaan seuraavien indikaattorien avulla: 1) saalistilastot ja muut tiedot metsästyksen kestävyden arvioimiseksi kerätään ja raportoidaan; 2) kestävyden arvioiden mukaan metsästys olisi kestävällä tasolla; 3) sopeutuvan metsästyksen säätelyn prosessi on käynnistetty ja sitä toimeenpannaan tehokkaasti kaikissa jäsenvaltioissa, joissa metsästys on sallittu, ja 4) metsästäjät on informoitu tarpeesta rajoittaa allin metsästystä.

Maa- ja metsätalousministeriön käsityksen mukaan allin kansainvälisen hoitosuunnitelman toimeenpano on viivästynyt osaksi johtuen ristiriidasta, että lajin metsästys kiellettiin kategorisesti sopimuksen suojeluluokituksessa, mikä on vähentänyt metsästysyhteisön ja riistahallinnon motivaatiota edistää hoitosuunnitelman toimeenpanoa. Toisaalta Euroopan unioni on jättänyt päätökseen varauksen, koska se ei aio ainakaan keskipitkällä aikavälillä muuttaa lintudirektiivin liitteitä poistaakseen allia kokonaan metsästettävien lajien liitteestä (II).

Maa- ja metsätalousministeriön tavoitteena on lisätä kansainvälistä yhteistyötä allin kansainvälisen hoitosuunnitelman toimenpiteiden toteuttamiseksi ja rajoittaa samalla allin metsästystä merkittävästi, jotta metsästys ei vaikuttaisi kantaa merkittävästi vähentävästi.

Monet allin hoitosuunnitelmassa esitetyt suojelutoimenpiteet vaikuttavat myös muihin merisorsiin ja vesilintuihin. Jäsenvaltioiden tuleekin arvioida toimenpiteiden toteuttamisessa myös, sitä miten toimenpiteiden toteuttaminen voisi hyödyttää myös muita lajeja, erityisesti niitä, jotka ovat uhanalaisia tai taantuvia.

Maa- ja metsätalousministeriön tavoitteena on, että allin siirtyisi AEWA:n suojeluluokituksessa lajiksi, jonka metsästys olisi sallittua kansainvälisen hoitosuunnitelman puitteissa, joka toteuttaisi sopeutuvan metsästyksen säätelyn periaatteita (engl. *adaptive harvest management, AHM*), kuten metsähanhen (*anser fabalis fabalis*) kohdalla on toimittu.

2 Metsästyksen kieltäminen 1.8.2018-31.7.2021 välisenä aikana

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella kiellettäisiin allin metsästys kokonaan sisämaassa ja rajoitettaisiin metsästystä merialueella metsästäjäkohtaisella saaliskiintiöllä metsästysvuosina 2018-2019, 2019-2020 ja 2020-2021.

¹⁰ Hearn, R.D., Harrison, A.L & Cranswick, P.A. 2015. International Single Species Action Plan for the Conservation of the Long-tailed Duck (*Clangula hyemalis*). AEWA Technical Series No. 57. Bonn, Germany. http://www.unep-aewa.org/sites/default/files/publication/aewa_ts57_issap_ltd.pdf

1 § Allin metsästys

Allin metsästys kiellettäisiin koko maassa lukuun ottamatta merialuetta sekä mereen rajoittuvia saaria ja luotoja.

2 § Metsästäjäkohtainen saaliskiintiö

Allin metsästyksen metsästäjäkohtainen saaliskiintiö olisi enintään viisi (5) allia vuorokaudessa.

3 § Voimaantulo

Asetuksen on tarkoitus tulla voimaan 20 päivänä elokuuta 2018 ja se olisi voimassa 31 päivään heinäkuuta 2021 asti.

3 Esityksen vaikutukset

Esityksen arvioidaan vähentävän Itämerellä talvehtivan kannan kuolleisuutta ja siten merkittävästi pienentävän metsästyksen kantaa vähentävää vaikutusta. Toimenpide kasvattaa todennäköisyyttä, että kannan lasku pysähtyy. Metsästyksen rajoittaminen ei kuitenkaan yksistään luultavasti paranna oleellisesti allikannan tilaa Itämerellä, sillä merkittävimpiä syitä taantumaan arvioidaan todennäköisimmin olevan elinympäristöjen muutokset ja niistä johtuva poikastuoton pienentyminen Pohjois-Venäjällä, öljypäästöt sekä kalastuksen aiheuttama sivusaaliskuolleisuus talvehtimisalueilla.

Suomessa talvehtivien lintujen osuus talvikannasta kasvaa, jolloin on mahdollisuus, että Suomen verotus suhteessa kannan kokoon saattaa kasvaa, mikä voi jatkuessaan heikentää kannan elpymispotentiaalia. Vaikka allin nykyinen metsästyskuolleisuus suhteessa kannan kokoon on pieni, alle 1 % talvikannasta, metsästyksen rajoittaminen Suomessa on käytännössä merkittävin toimenpide kansainvälisellä tasolla allikannan hyväksi, sillä allia metsästetään eniten juuri Suomessa. Allia metsästetään Suomen lisäksi vain Tanskassa ja Tanskan saalis on noin 10 % Suomen saalismääristä.

Asetuksen arvioidaan vähentävän sisämaan allin metsästyksen kiellon johdosta saalismäärää vähintään 35 % ja sen lisäksi enintään viiden allin päiväkohtaisen saaliskiintiön arvioidaan vähentävän kokonaissaalista merkittävästi, sillä rajoittamattomassa allin metsästyksessä ovat tavanomaisia hyvin suuretkin päiväsaaliit.

Allin kansainvälisessä hoitosuunnitelmassa korostetaan sitä, että toteutettaessa sen toimenpiteitä jäsenvaltioiden tulee arvioida toimenpiteiden toteuttamisessa myös, sitä miten toimenpiteiden toteuttaminen voisi hyödyttää myös muita lajeja, erityisesti niitä, jotka ovat uhanalaisia tai taantuvia.

Luonnonvarakeskuksen saalistilaston mukaan vuosina 2009-2016 alleja saaliiksi saaneiden metsästäjien määrä on vaihdellut 700-2 000 metsästäjän välillä. Suomen saaristossa merilinnustuksella on pitkät perinteet. Perinteisesti merilinnustajat ovat aktiivisesti hoitaneet saariston linnustoa esimerkiksi pienpetopyynnin ja pöntötyksen keinoin. Saariston merilinnustus ja lintukantojen hoito muodostavat toiminnallisen kokonaisuuden, missä yksittäisen lajin poistaminen metsästettävien lajien joukosta voi vaarantaa koko perinteen ja saaristolinnuston tulevaisuuden. Saaristo on allin osalta talvehtimisaluetta, eikä pienpetopyynnillä ole suoraa positiivista vaikutusta allikannan tilaan. Myöhäissyksyllä allia on kuitenkin ainoa riistavesilintu, jota metsästetään saaristossa. Allin metsästyksen yhteydessä on mahdollista tehdä muuta saaristolinnustoa tukevaa toimintaa kuten poistaa minkkejä ja supikoiria. Riistanhoitotyöllä on merkittäviä positiivisia vaikutuksia voimakkaasti taantuneiden pilkkasiiven (kansainvälisesti vaarantunut, kansallisesti erittäin uhanalainen) sekä haahkan kannanhoitoon ja laajemmin saaristolinnustolle. Metsästyksen kieltäminen kokonaan merialueella käytännössä poistaisi merilinnustuksen mahdollisuuden myöhäissyksyllä ja siten todennäköisesti vähentäisi metsästäjien liikkumista saaristossa myöhäissyksyllä. Sen vuoksi metsästys kiellettäisiin kokonaan sisämaassa, mutta merialueilla sitä rajoitettaisiin saaliskiintiöllä, jotta säilytetään metsästäjien motivaatio liikkua saaristossa myös myöhäissyksyllä,

mikä ylläpitäisi mahdollisuuksia myös saariston pienpetopyyntiin ja muita vesilintulajeja hyödyttäviin riistanhoitotoimenpiteisiin.

4 Asian valmistelu

Asetusluonnos on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä virkatyönä yhteistyössä Suomen riistakeskuksen Kestävä metsästys -tiimin asiantuntijoiden kanssa.

Asetusluonnoksesta pyydettiin lausuntoja seuraavilta tahoilta: ympäristöministeriö, Luonnonvarakeskus (LUKE), Suomen riistakeskus, riistanhoitoyhdistykset, Metsähallitus, Saamelaiskäräjät, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto (MTK), Svenska lantbruksproducenternas centralförbund (SLC), Suomen Luonnonsuojeluliitto, WWF Suomi, BirdLife Suomi ry, Suomen Metsästäjäliitto ry, Natur och Miljö r.f.

Lausunnoissa todettiin pääosin seuraavaa:

5 Voimaantulo

Asetuksen on tarkoitus tulla voimaan 20 päivänä elokuuta 2018 ja se olisi voimassa 31 päivään heinäkuuta 2021 asti.